This article was downloaded by: [New York University]
On: 07 January 2015, At: 23:06
Publisher: Taylor & Francis
Informa Ltd Registered in England and Wales Registered Number:
1072954 Registered office: Mortimer House, 37-41 Mortimer Street,
London W1T 3JH, UK

Geologiska Föreningen i Stockholm Förhandlingar

Publication details, including instructions for
authors and subscription information:

<http://www.tandfonline.com/loi/sgff19>

Dictyonemaskiffer vid Orreholmen i Vestergötland

G. Linnarsson

Published online: 06 Jan 2010.

To cite this article: G. Linnarsson (1880) Dictyonemaskiffer vid Orreholmen i
Vestergötland, Geologiska Föreningen i Stockholm Förhandlingar, 5:3, 108-109,
DOI: [10.1080/11035898009446306](https://doi.org/10.1080/11035898009446306)

To link to this article: <http://dx.doi.org/10.1080/11035898009446306>

PLEASE SCROLL DOWN FOR ARTICLE

Taylor & Francis makes every effort to ensure the accuracy of all the information (the "Content") contained in the publications on our platform. However, Taylor & Francis, our agents, and our licensors make no representations or warranties whatsoever as to the accuracy, completeness, or suitability for any purpose of the Content. Any opinions and views expressed in this publication are the opinions and views of the authors, and are not the views of or endorsed by Taylor & Francis. The accuracy of the Content should not be relied upon and should be independently verified with primary sources of information. Taylor and Francis shall not be liable for any losses, actions, claims, proceedings, demands, costs, expenses, damages, and other liabilities whatsoever or howsoever caused arising directly or indirectly in connection with, in relation to or arising out of the use of the Content.

This article may be used for research, teaching, and private study purposes. Any substantial or systematic reproduction, redistribution, reselling, loan, sub-licensing, systematic supply, or distribution in any form to anyone is expressly forbidden. Terms & Conditions of access and use can be found at <http://www.tandfonline.com/page/terms-and-conditions>

trakts krosstenslera. Bland analyserna af »kalkhaltigt krosstens-grus» (sid. 62—64) äro två från bladen Hjo och Skämningsfors, till hvilka det nu i fråga varande strandbältet hör. I ett prof från »bäckkanten vid Anderstorp» i Hjo socken har träffats 5,02 % kolsyrad kalk och 0,87 % kolsyrad talk; i ett från »Vetterns strand vid Gällö» i Fogelås socken 6,09 % kolsyrad kalk och 0,91 % kolsyrad talk. Oaktadt någon uppgift derom icke finnes, torde man kunna taga för gifvet, att analysmaterialet hemtats icke från det luckra ytgruset utan från krosstensleran. Utan tvifvel ha i det undersökta materialet ingått stycken af kalksten. Sjelfva den från stenar befriade leran innehåller säkerligen icke på långt när så mycket karbonater. Halten af fosforsyra i den genom slamning frånskiljda finjorden har af d:r H. SANTESSON å Geologiska Undersökningens laboratorium bestämts i tre prof. De funna kvantiteterna hafva varit 0,175, 0,195 och 0,203 %.

Antagligen skulle krosstensleran med fördel kunna användas som jordförbättringsmedel på det grus och den sand som ligga i dagen i närheten af stranden. I de branta strandväggarne är den så lätt tillgänglig, att kostnaden ej skulle bli stor.

LINNARSSON, G. *Dictyonemaskiffer vid Orreholmen i Västergötland.*

Gränsen mellan de kambriska lagren — till hvilka jag räknar äfven »primordialzonen» — och de siluriska är i Sverige öfverallt mycket skarp.

På Falbygden i Västergötland och i Nerike har denna gräns blifvit blottad på en mängd ställen, ty nästan alla kalkugnar hemta sitt material från gränslagren. I alla hittills beskrifna genomskärningar i dessa trakter karakteriseras de öfversta kambriska lagren af *Peltura scarabæoides*. Omedelbart på dem följer en glaukonitförande kalksten med rent undersiluriska försteningar, bland hvilka *Megalaspis planilimbata* vanligen är den förherrskande. I allmänhet är kalken med *Mega-*

laspis afsatt omedelbart på och fastväxt vid orsten med *Peltura*. Båda lagren intaga ett fullkomligt likformigt läge, men den skarpa skilnaden i bergarternas beskaffenhet och ännu mer faunornas olikhet visar tydligt, att en högst betydlig tidrymd måste hafva förflutit mellan orstenens och kalkens bildning, en tidrymd, under hvilken här ingen sedimentafsättning egde rum.

I vissa andra trakter har man dock redan för temligen länge sedan lärt känna några, om också ej synnerligen betydliga, minnesmärken från tiden mellan Pelturazonens och Planilimbatakalkens bildning. Trilobitförande kambriska lager yngre än Pelturazonen äro blott kända från några få ställen i Skåne. De innehålla hufvudsakligen arter af *Acerocare* och *Cyclognathus*, men faunans allmänna prägel afviker icke mycket från Pelturazonens. Aldra öfverst bland de kambriska lagren synes öfverallt i Skåne och likaså i Östergötland ligga alunskiffer med *Dictyonema* och andra månggreniga graptoliter. I våra andra landskap har Dictyonemaskiffen hittills ej varit känd, ehuru den för öfrigt har en stor utbredning, i det att den träffas öster ut vid Petersburg och längs hela norra kusten af Ehstland, vester ut i Norge och England.

Först under den sist förflutna sommaren fann jag Dictyonemaskiffer i Vestergötland. Jag kom då att passera ett stenbrott, som jag ej förut besökt, beläget omkring en mil SO om Falköping, nära Orreholmen, SV om gården, men på Slöta sockens mark. De kambrisk-siluriska gränslagren äro der genombrutna till ett ej ringa djup. Ofvanpå zonen med *Peltura scarabæoides* befanns ligga en zon med *Dictyonema*, äfven den senare bestående af orsten såväl som alunskiffer. *Dictyonema* träffades i båda bergarterna. Den är dock svår att urskilja, isynnerhet i orstenen, innan stenen genom vittring antagit en något gråaktig färg. Då sticka de svarta graptolitpolyparierna starkt af mot den ljusare stenmassan. På Dictyonemaskiffen ligger vid Orreholmen glaukonitförande kalk och en lös grönaktig skiffer. I dem kunde jag i anseende till ogynsam väderlek och bristande tid ej uppsöka några försteningar.